

Editoriaal: De toekomst van de Vlaamse sociologie

Wie er de lijst met medewerkers, achteraan dit nummer, op naslaat, merkt meteen dat dit geen gewoon nummer van het *Tijdschrift voor Sociologie* is. Alle auteurs zijn inderdaad pas afgestudeerde licentiaten sociologie aan onze Vlaamse universiteiten. De artikelen in dit 'jongerennummer' zijn allemaal inzendingen voor de jaarlijkse 'Prijs van de Vereniging voor Sociologie', die wordt uitgereikt aan het beste sociologisch artikel dat geschreven is op basis van een licentiaatverhandeling, verdedigd aan een van de Vlaamse universiteiten. De kwaliteit van de inzendingen lag dit jaar zo hoog dat de jury, onder voorzitterschap van Dimitri Mortelmans, uiteindelijk de prijs gezamenlijk heeft toegekend aan Nadia Fadil (Leuven) en Inge Mestdag (Brussel). De artikels die wel de *short list* van de jury haalden maar uiteindelijk niet niet de prijs in de wacht sleepten, volgden de gebruikelijke review-procedure van dit Tijdschrift met als resultaat dat we in dit nummer ook de artikels van Hilde Coffé (Brussel) en Jeroen Michels (Leuven) kunnen opnemen. Deze bijdragen geven niet alleen een idee van de thematische, theoretische en methodologische diversiteit van de Vlaamse sociologie; het zal ook duidelijk zijn dat met dergelijke winnaars en finalisten van de jaarlijkse prijs onze discipline zich niet direct zorgen hoeft te maken over haar toekomst.

In het vorige nummer merkten we reeds op dat een van de belangrijkste functies van dit tijdschrift eruit bestaat een kweekvijver te bieden voor het sociologisch talent in Vlaanderen. Voor mensen die aan het begin staan van hun academische loopbaan, is het Tijdschrift een eerste, haast evidente publicatiemogelijkheid. Het is dan ook met iets meer dan gewone trots dat wij deze vier bijdragen aan u voorstellen, en wij wensen deze auteurs alle succes toe bij hun verdere academische carrière. We hopen daarbij dat ze ook later nog geregeld hun bijdragen zullen opsturen naar dit Tijdschrift. Want hoewel we met heel veel plezier artikelen van jonge auteurs opnemen, blijft onze ambitie uiteraard wel een *volledig* wetenschappelijk tijdschrift te zijn, compleet met artikelen van de meer gevestigde waarden in het academisch milieu. Wat dat betreft ziet het komende themanummer 'Media en Samenleving' er trouwens bijzonder veelbelovend uit. Bovendien kunnen wij u nu reeds verklappen dat prof. em. Karel Dobbelaere er in heeft toegestemd het TvS-essay 2003 te schrijven. Deze nieuwe reeks, die begin dit jaar werd geopend door Juliet Schor (Boston College), gaat dus in elk geval een mooie en prestigieuze toekomst tegemoet.

Er zijn echter twee dingen die opvallen bij het overlopen van dit jongerennummer. Ten eerste handelen, met uitzondering van het artikel van Jeroen Michels over Jon Elster, alle artikelen over een of ander aspect van interculturele uitwisseling en dialoog. Nadia Fadil beschrijft hoe meisjes van Marokkaanse afkomst hun eigen identiteit vorm geven, op basis van Marokkaanse, Belgische en religieuze elementen. Inge Mestdag beschrijft hoe een monument van de Vlaamse eetcultuur, namelijk het

kookboek van de Boerinnenbond, de afgelopen decennia werd verrijkt door ingrediënten en bereidingswijzen uit de Italiaanse keuken. Hilde Coffé ten slotte, gaat na op welke manier we een positieve houding ten opzichte van het Vlaams Blok kunnen verklaren, en uiteraard spelen gevoelens van ethnocentrisme hierbij een belangrijke rol. De toenemende contacten tussen culturen, de uitwisseling van culturele elementen, en de internationale migratiestromen zorgen niet alleen voor een maatschappelijke verrijking en een grotere diversiteit, ze kunnen ook zorgen voor een aantal maatschappelijke en politieke problemen. Het is zeker niet alleen in België dat deze toenemende culturele diversiteit is uitgegroeid tot een belangrijk politiek thema. Rekening houdend, zowel met de prognoses in verband met de evolutie van de Europese arbeidsmarkt, als met de diverse communicatie- en transportmogelijkheden die ook in de toekomst alleen nog maar verder zullen toenemen, kunnen we er van uitgaan dat culturele homogeniteit definitief tot het verleden behoort. De sterke economische ongelijkheden in de wereld zullen dit cultureel vermengingsproces nog verder stimuleren. Het zou echter naïef zijn te veronderstellen dat het hier om een probleemloos en evident proces zou gaan: de verruiming van onze culturele horizon kan ook gepaard gaan met heel concrete aanpassingsproblemen. Als geen andere discipline bezit de sociologie de ervaring en de middelen om inzicht te verschaffen in de uitdagingen en mogelijkheden die geschapen worden door deze structurele en onafwendbare evolutie binnen onze samenlevingen. De sociologie kan zich moeilijk onttrekken aan deze maatschappelijke verantwoordelijkheid, en zij zal zich in de toekomst in sterkere mate moeten richten op de studie van processen van interculturele beïnvloeding en de totstandkoming van culturele diversiteit.

Een tweede opvallend element is dat vrouwelijke auteurs duidelijk oververtegenwoordigd zijn, en daarmee is deze lichtung van de Prijs helemaal geen unicum. Sinds Lesley Hustinx in 1998 de prijs won, zijn mannelijke laureaten de grote uitzondering geworden. Hoewel de aantallen uiteraard te klein zijn om hier allerlei grote conclusies uit te trekken, kunnen we in elk geval tot de vaststelling komen dat er flink wat wetenschappelijk talent zit bij onze vrouwelijke afgestudeerden. Als we echter kijken naar de gendersamenstelling van het docentenkader zien we daar net het omgekeerde beeld. Ook de redactie van dit tijdschrift is wat dit betreft niet evenwichtig samengesteld, met vier vrouwen en acht mannen. Er schort dus duidelijk iets aan de manier waarop jong talent kan doorgroeien naar een academische functie, en daarbij zijn heel diverse mechanismen aan het werk, zoals Nadia Molenaers en Nathalie Holvoet aantonen in hun artikel over "het academisch glazen plafond" (*De Standaard*, 3 juni 2002). Het is echter bevreedend te moeten vaststellen dat de beleidsaandacht voor het wegwerken van deze mechanismen bijzonder gering is. Het gaat hier echter niet alleen om een zaak van maatschappelijke rechtvaardigheid, in de praktijk betekent dit 'glazen plafond' dat heel wat wetenschappelijk talent onderbenut blijft, en dat is iets wat geen enkele academische discipline zich nog kan veroorloven.

Marc Hooghe
Hoofdredacteur *Tijdschrift voor Sociologie*